

NASILJE

NIJE

IN!

Impressum

Autorice:

Barbara Bistrović i Paula Lacković (ured Varaždin)

Melita Bošnjak (ured Vukovar)

Marjana Skoko (ured Osijek)

Naklada:

Udruga za podršku žrtvama i svjedocima

Ljudevita Gaja 12

Vukovar

Dizajn:

RealizelT

Distribuciju ovog priručnika financijski podupire
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih.

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Udruge za
podrške žrtvama i svjedocima, te ni na koji način ne
održava stajalište Ministarstva znanosti, obrazovanja i
mladih.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo znanosti,
obrazovanja i mladih

Udruga za podršku
žrtvama i svjedocima

Varaždin, lipanj 2024.

Sadržaj

Tko smo mi?	3
Što radimo?	3
Što je nasilje?	4
Tko su sudionici nasilja?	6
Koje su vrste nasilja?	8
Prepoznaj nasilje!	11
Kome se obratiti kad se nasilje događa tebi ili nekome iz tvoje okoline?	14
Medijacija kao alternativno rješenje sukoba	15
Izvori	17

Tko smo mi?

Udruga za podršku žrtvama i svjedocima osnovana je 2006. godine u Vukovaru sa željom da se promijeni stanje u kojem su žrtve i svjedoci prepušteni sami sebi prilikom dolaska na sud, bez informacija što ih čeka, kako će kazneni/prekršajni postupak izgledati, koja su njihova prava, kome se mogu obratiti za pomoć i sl.

Djelovanje Udruge usmjereno je na ostvarivanje prava i poboljšanje društvenog položaja i statusa žrtava i svjedoka kroz pružanje podrške, u prvom redu emocionalne pomoći i podrške, a zatim i putem pravnih, psiholoških i socijalnih savjetovanja, te kroz zagovaranje unapređenja zakonodavnog i institucionalnog okvira za zaštitu prava žrtava i svjedoka u hrvatskom kaznenopravnom sustavu.

Udruga danas djeluje kroz četiri ureda; ured Osijek, Vukovar, Varaždin u sklopu kojeg se nalazi i Savjetovalište za žrtve obiteljskog nasilja, te Nacionalni pozivni centar u Zagrebu.

Što radimo?

Nasilje nije IN projekt je usmjeren mladima - žrtvama i svjedocima nasilja, članovima njihovih obitelji, mladima u rizičnom ponašanju, odgojno-obrazovnim djelatnicima, te ustanovama socijalne skrbi. Provođenje projekta uključuje neposrednu pravnu, psihološku i psihosocijalnu pomoć na području tri županije, odnosno kroz tri ureda; Osijek, Vukovar i Varaždin.

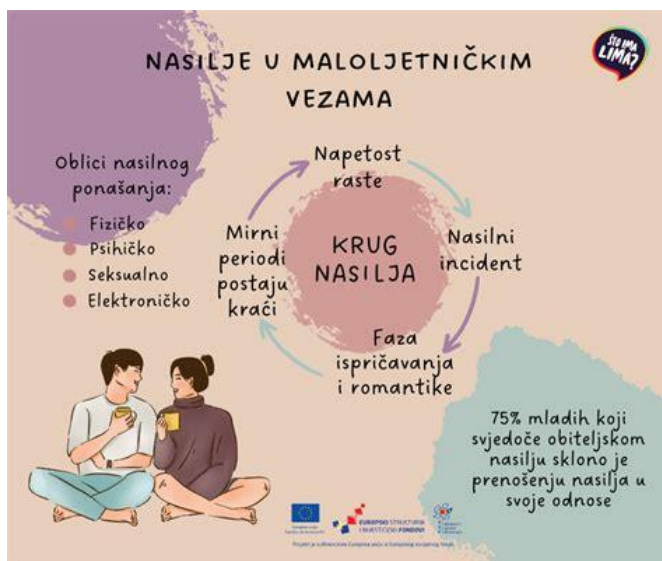

Što je nasilje?

Nasilje je oblik agresivnog ponašanja prema drugoj osobi, sebi ili imovini (Popović, 2008).

Agresija je način ponašanja kojemu je namjera da se nanese šteta, da se netko povrijedi.

Zlostavljanje (engl. bullying) s druge strane je vrsta nasilja koja traje dulje vrijeme, opetovano se iskazuje prema istom pojedincu ili grupi od strane pojedinca ili grupe. Može imati razne oblike – od prijetnje, tjelesnih ozljeda, odbacivanja, ruganja, zadirkivanja, ogovaranja, otuđivanja stvari, prenesene agresije prema objektima (vandalizam u školama) (Popović, 2008).

Slika 1. Nasilje u maloljetničkim vezama¹

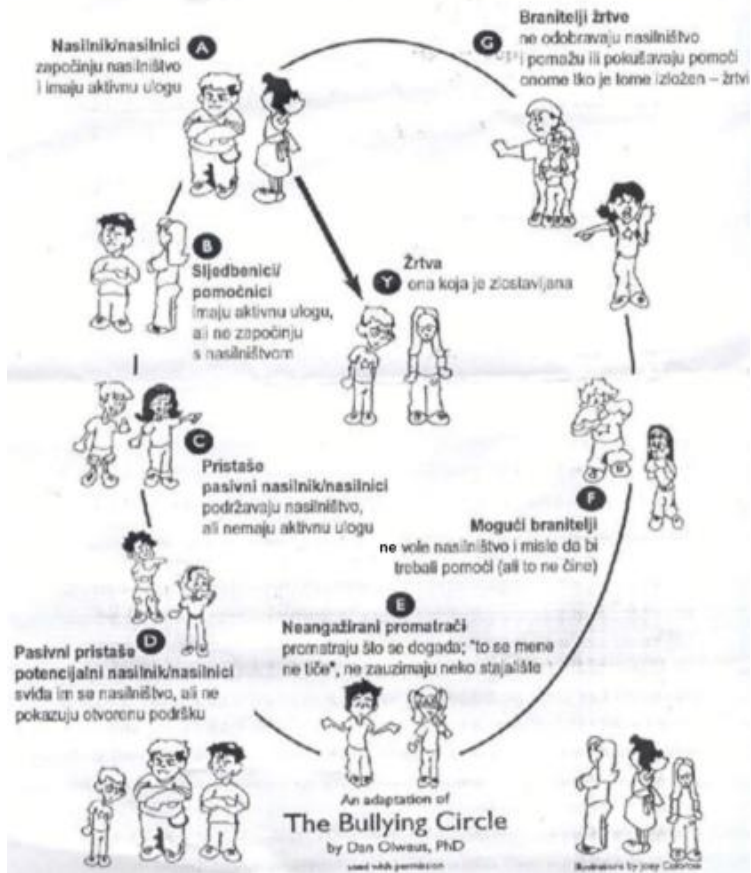
¹ <https://www.instagram.com/stoimalima/>, preuzeto 10.06.2024.

Tko su sudionici nasilja?

Logika govori kako za postojanje nasilja (vidi Slika 2.) mora postojati osoba koja čini nasilje, odnosno nasilnik (A), i osoba koja to nasilje trpi, odnosno žrtva (Y). Međutim između svakog počinitelja i žrtve mogu postojati i drugi sudionici koje zovemo promatrači

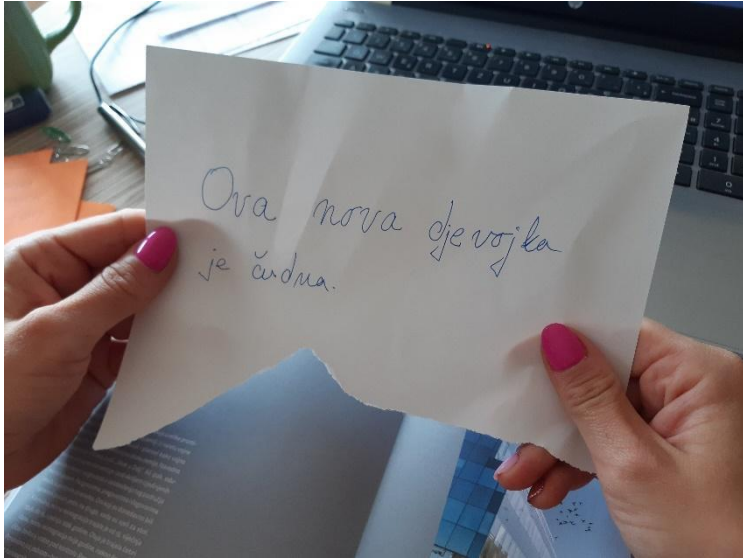
- sljedbenici (B) - preuzimaju aktivnu ulogu, ali ne započinju nasilje;
- pasivni počinitelji (C) - oni čine publiku ili se smiju te na taj način potiču počinitelja nasilja;
- pristaše (D) (pasivni počinitelji) - podržavaju nasilnička ponašanja, ali ne sudjeluju aktivno;
- promatrači (E) - oni stoje daleko, ali gledaju nasilje i zauzimaju stav;
- mogući branitelji (F) - ne vole nasilje i misle da treba pomoći, ali ne pomažu žrtvi;
- branitelji (G) - brane i tješe žrtvu.

NASILNIK, ŽRTVA I PROMATRAČ

Slika 2. Sudionici nasilja²

² V. Bilić, G. Buljan, H. Hrpka, Nasilje nad djecom i među djecom, 2012.

Koje su vrste nasilja?

Osnovni oblici nasilja su fizičko i psihičko nasilje.

Fizičko nasilje je svaka primjena sile prema drugoj osobi bez obzira je li ili nije nastupila tjelesna ozljeda (SZO, 2002) te može uključivati:

- udaranje rukom i/ili šakom, udaranje nogom, ugriz, šamar, povlačenje, gušenje, guranje, grebanje, štipanje, povlačenje kose, ubod, utapanje, paljenje, udaranje predmetom, prijetnja oružjem ili prijetnja fizičkim napadom, itd.

Psihičko nasilje je primjena psihičke prisile koja je kod žrtve uzrokovala osjećaj straha, ugroženosti, povrede dostojanstva i sl. (SZO, 2002.) te može uključivati:

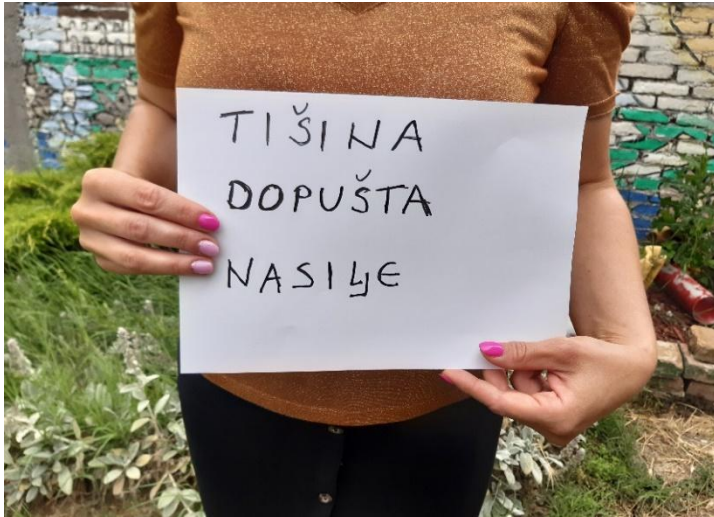
- ponašanja, izjave ili geste koje napadaju samopoštovanje žrtve s namjerom da ju ponize, uvrede ili kritike, javno ponižavanje, itd.

Osim navedena dva oblika nasilja, postoje pod oblici nasilja koji mogu imati elemente fizičkog i psihičkog nasilja:

- verbalno nasilje – prijetnja prema zdravlju ili životu žrtve ili njezinih bližnjih, korištenje pogrđnih imena, vikanje, širenje glasina, itd.;
- proganjanje/uhođenje – postupci koji podrazumijevaju uspostavljanje neželjenog kontakta između nasilnika i žrtve, a koji kod žrtve mogu izazvati strah i uznemirenost; može biti posredan (uspostavljanje kontakta telefonskim pozivom, sms-om, putem društvenih mreža) ili neposredan (praćenje žrtve, dolazak u dom žrtve, stajanje ispred doma žrtve, itd.);
- izolacija – uključuje postupke kojima se žrtva odvaja od obitelji i prijatelja, odnosno kojima se žrtvu sprečava u njezinim socijalnim kontaktima, može uključivati zabranu kontaktiranja i viđanja s obitelji, prijateljima te drugim socijalnim resursima, a s ciljem uspostavljanja kontrole (vidi dalje);
- kontroliranje – uspostava nadzora nad žrtvom nasilja koje može uključivati provjeravanje gdje se i

s kim žrtva nalazi, provjeravanje sadržaja telefona, zabranjivanje žrtvi da se oblači na određeni način, zabrana zapošljavanja, zabrana druženja, zabrana obrazovanja, itd.;

- kulturno nasilje – vrijeđanje ili izoliranje žrtve zbog njezine nacionalne ili religijske pripadnosti te na rasnoj osnovi;
- ekonomsko nasilje – oduzimanje, oštećenje ili uništenje imovine, ucjenjivanje financijskim sredstvima potrebnim za egzistenciju, uskraćivanje prava na obrazovanje ili zdravstvenu zaštitu, učestale provjere potrošenog novca (Ajduković & Pavleković, 2000.), itd.;
- seksualno nasilje - neželjeni fizički kontakt, spolno uznemiravanje i dobacivanje, uvredljivi komentari usko povezani sa spolnošću žrtve.

Prepoznaj nasilje!

Je li u sljedećim situacijama riječ o nasilju?

Josip prijeti Martinu da će ga poslije škole pretući. Martin je i inače u velikom strahu od Josipa od kojeg trpi stalna vrijeđanja i skrivanja stvari po školi.

DA NE

Ivana je na društvenim mrežama objavila fotografiju na kojoj njena najbolja prijateljica Zrinka nije dobro ispala. Zrinku je to jako povrijedilo i zbog toga plačući više mami da se više nikada neće družiti s Ivanom.

DA NE

Lucija naziva Maju iz susjednog razreda pogrđnim imenima i pritom na nju baca komadiće užine što kod ostatka učenika izaziva veliki smijeh.

DA NE

Ivan je Luciji prilikom igranja rukometa na satu TZK-a slomio prst.

DA NE

Martina (20) prijeti svom partneru da će prekinuti vezu ako još jednom nakon predavanja otiđe na kavu s kolegama i kolegicama.

DA NE

Marko (16) svojoj djevojci Leoni (15) ne dozvoljava da na gradsko igralište ode u tajicama, a kada ih ona obuće nazivaju ju pogrđnim imenima.

DA NE

Ivan (14) povremeno potajno provjera poruke na mobitelu svoje djevojke (14), a sada od prijatelja traži aplikaciju kojom će pratiti njeno dopisivanje u realnom vremenu.

DA NE

Josipa (16) udara svog partnera (18) kada sazna da se dopisivao s drugim djevojkama.

DA NE

Kome se obratiti kad se nasilje događa tebi ili nekome iz tvoje okoline?

Nasilje treba prijaviti! Ovo nije samo preporuka već zakonska obveza.

Pomoć možeš potražiti:

- od odrasle osobe u koju imaš povjerenja (učitelj, profesor, školski pedagog, školski psiholog, roditelj)
- na broj telefona **112** – jedinstveni broj hitnih službi
- na broj telefona **192** – policija
- na broj telefona **194** – Hitna medicinska služba
- na broj telefona **116 111** - Hrabri telefon
- na broj telefona **095 116 0066, 095 116 0011** – Udruga za podršku žrtvama i svjedocima - Ured Varaždin
- na broj telefona **031 779 419** - Udruga za podršku žrtvama i svjedocima - Ured Osijek
- na broj telefona **032 639 333** - Udruga za podršku žrtvama i svjedocima - Ured Vukovar

Medijacija kao alternativno rješenje sukoba

"Medijacija ili mirenje je posredovanje ili potpomognuto pregovaranje u kojem sudionici nastoje sporazumno riješiti svoj spor uz pomoć jednog ili više medijatora koji im pomažu postići nagodbu, bez ovlasti da im nametnu obvezujuće rješenje. " (Pravilnik o medijaciji u HUM, čl. 2.st.1.)

Cilj medijacije

- Pomaže sukobljenim stranama razumjeti i cijeniti tuđu točku gledišta, osnažuje ih da donose svoje vlastite uspješne odluke i promovira moralni rast.
- Razrješavanje problema – problem se ne rješava samo površinski, već dalekosežnije, postizanjem naposljetku fer i obostrano zadovoljavajućeg sporazuma
- Osnaživanje strana u sukobu – pronalazi se balans između snažne i slabije strane

Medijacija (mirenje) kod maloljetnika kao dostojna alternativa kaznenom postupku ima brojne prednosti. Nastoje se postići brojni pozitivni učinci: resocijalizacija maloljetnika, zatim osvještavanje kako su njegovo ponašanje i djela utjecala na druge, ponajprije žrtvu i njegovu bližu okolinu, popravljanje štete žrtvi uz mogućnost razgovora i, ako je to moguće, popravljanje odnosa počinitelja i žrtve.

Izvori

1. Ajduković, Marina i Pavleković, Gordana (2000.), Društvo za psihološku pomoć, Nasilje nad ženom u obitelji, Zagreb
2. World Health Organization, (2002.), World report on violence and health, World Health Organization, Geneva
3. Popović, Gordana (2008.), Nasilničko ponašanje među mladima, Đakovo, Tempo
4. Zečević, Ivana (2010). Priručnik – program prevencije vršnjačkog nasilja u školama, Banja Luka
5. Bilić, Vesna, Buljan, Gordana, Hrpka, Hana (2012.), Nasilje nad djecom i među djecom, Zagreb
6. Pravilnik o medijaciji u Hrvatskoj udruzi za mirenje, 2019.
7. <https://x.com/J05iemAy/status/1056707579391311872/photo/1> preuzeto i prevedeno 11.6.2024. godine
8. <https://www.instagram.com/stoimalima/>, preuzeto 10.06.2024.

**UDRUGA ZA PODRŠKU ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA
VICTIM AND WITNESS SUPPORT SERVICE CROATIA**

MAIL: kontakt@pzs.hr ili/or pzs@pzs.hr

WEB: www.pzs.hr

OIB/VAT: 79097411036

**SJEDIŠTE/SEAT OF THE VWSSC:
Ljudevita Gaja 12, VUKOVAR**

TEL: +385 32 639 333

**URED OSIJEK/OSIJEK OFFICE:
Hrvatske Republike 43/I, OSIJEK**

TEL: +385 31 779 419

**URED VARAŽDIN/VARAŽDIN OFFICE:
Graberje 33/I, VARAŽDIN**

TEL: +385 95 1160 066

TEL: +385 95 1160 011

**Udruga za podršku
žrtvama i svjedocima**